

Byablaskan

Nr 3 oktober 2007 • Sundoms Informationstidning

Sid. 6-7

Läs om årets älgjakt.
Den 13 oktober
fortsätter jakten.

Älgfesten blir
den 10 november.
Se sista sidan.

Sundom

Byablaskan – även på Internet
www.sundom.se

Foto: Minna Herlin

Innehåll

Redaktören har ordet	2
Solrostävling Sundom – Sävast	3
Barnens sommarfest	4-5
Älgjakten 2007.....	6-7
Aktuellt från Byautvecklingsgruppen ..	8
Sundoms IF informerar	9
Nya vindar i Sundom Dialektrutan, Bondepratikan	10-11
Anslaget	12

Limerick från Sundom

En flicka som bodde på Backen,
hon dansa och svängde på klacken.
En pojk sa, följ med!
De lade sig ned.
Hon sedan blev tjock, det var tacken!

Gunilla Ståhl

Redaktören har ordet

Hej och kul att ”skrivas” igen! Nu är jag tillbaka efter min föräldraledighet och ska försöka axla jobbet med Byablaskan efter Maria Jonsson. Tack Maria för ett utomordentligt jobb med tidningen! Det har varit kul att läsa.

Hoppas att ni fortsättningsvis skickar in bidrag till Byablaskan. Kanske skulle ni sätta igång att utmana varandra såsom Johnny och Kenneth gjort (sid. 3). Rolig läsning.

I somras fick barnen en alldeles egen sommarfest i båthamnen med ankrace och disco. Om detta kan ni läsa om på sid. 4 och 5.

Nu är hösten här och jag har precis skolat in minstingen på förskolan i Persön. Det är så många barn som behöver plats och om allt går enligt byggplanen, står en till avdelning färdig att ta emot barn nästa höst. Personalen tycker att vi är produktiva i Sundom. Av kvittrande fåglar har jag dessutom hört att det är fler barn på gång. Med andra ord kan man kanske säga att det finns en bra grogrund för utveckling i byn.

Byautvecklingsgruppen vill ha fler tänkbara utvecklingsprojekt i Sundom. Möte, 6 november kl. 18.30 i bygdegården. Se sid. 8.

Älgarna i våra skogar verkar också vara produktiva. Det lär finnas mycket älg. Läs på sid. 6 och 7.

Trevlig höst! Kristina Sandman

Johnny Sundvall och Kenneth Johansson

Solrostävlingen Sundom – Sävast avgjord

Under hela våren, försommaren och fram till nu har det pågått en prestigeladdad tävling i solrosodling mellan Jonny Sundvall Sundom och Kenneth Johansson Sävast. Många har varit engagerade i denna tävling och bistått med goda råd och tips. Under vissa perioder har även byborna hjälpt till med vattning, gödsling m.m.

Lördagen den 25:e augusti var det dags för mätning under överinseende av ett 20-tal personer från båda byarna. Spänningen var stor då man under hela sommaren kunnat följa utvecklingen och sett att i båda fallen så har man lyckats utveckla solrosor av extrema mått.

Som notarius publicus tjänstgjorde biologiläraren Jan-Axel Sundin med assistenter. Man kunde konstatera att båda odlarna måste ha suveränt ”gröna

fingrar” men en knapp men solklar seger gick till Sundom.

Tävlingen avslutades med en fest där båda tävlingsdeltagarna hyllades för sina insatser och i samband med detta avnjöts en mycket god middag.

Kenneth Johansson

Jan-Axel Sundin mäter...

Samling vid prisbordet

**Foton: Minna Herlin
och Kristina Sandman**

Barnens sommarfest – ankrace och disco

Vi småbarnsföräldrar (som brukade träffas i bygdegården på tisdagar) var överens med Bygdegårdsföreningen om att vi ville göra någon typ av sommarfest för barnen. Så här blev det...

Ankrace i båthamnen

Det var en fin och solig sommandag, närmare bestämt den 21 juli. En hyfsat stor skara barn och föräldrar hade mött upp vid båthamnen. Det var allt-

så dags för ankrace. Spänning och förväntan låg i luften.

Alla barn fick sig tilldelat en numrerad badanka. Sedan blev det nedsläpp en bit ovanför bron. Barnen hejade på och peppade sin anka. Det såg rätt så festligt ut med alla dessa ankor som guppade omkring. En del gick i bakvatten, andra tycktes göra sig segervis-sa, men det hela avgjordes inte förrän vid mållinjen. Det tog ett tag (i alla fall

Joel och Isak konverserar

Tuva lite trött men glad ändå

Anksortering?

Kollar in målgången

med barns tidsperspektiv) innan alla var i mål. En del ankor behövde lite knuffhjälp dessutom.

Sedan var det dags för prisutdelning samt fika som bestod av hembakade bullar, kakor, saft och kaffe. Barnen sprang och lekte och vuxna satt och pratade och njöt i solskenet.

Disco på kvällen

På kvällen var det disco i bygdegården. Barnen var uppspelta och glada. Nu var det party! Blev inte så mycket dan-

sande dock, snarare mer spring och lek. Det brukar bli så. Det fanns chips och popcorn och de vuxna bjöds på kaffe. På scenen var en mikrofon riggad, så alla kunde visa prov på sitt artisteri och det gjorde de villigt.

Efter att den sista ballongen var ”pangad” och allt var undanstädat gick vi alla hem nöjda och trötta efter dagens aktiviteter.

*Kristina Sandman
småbarnsförälder*

Dancing-John

Klara sjunger ”Bä, bä vita lamm” till popmusik.. Jubel och applåder!

Foton: Ylva Nilsson

Älgjakten i Sundom 2007

Årets älgjakt i Sundom började 22 september, en vecka senare än vad vi vanligtvis brukar börja. Tanken med detta var att förhoppningsvis få lite svalare väder. Det är en fördel när köttet skall hänga och för jakthundarna som avverkar åtskilliga mil under en jakt dag.

”Jakten gick ungefär som den brukar; snabbt och effektivt.”

Även om temperaturen inte var så värst mycket lägre än vanligt, så hade vi ändå en väldig tur med vädret denna annars så regniga höst. Undertecknad behövde inte för en endaste gång plocka upp regnjackan från ryggsäcken under de fyra dagar septemberjakten pågick. Däremot fick vi nog lite till

mans (och kvinns) hålla i hatten, för det drog ordentligt kring öronen i ett par dagar.

Mycket älg i våra skogar

Jakten gick ungefär som den brukar; snabbt och effektivt. Vi har väldigt mycket älg i vår by. Någon kväll före jakten observerades 31 respektive 22 älgar vid inventering från bil längs våra vägar. Nu är det ju inte bara att hämta hem skogens konung bara för att det finns gott om dem, nej, det krävs både tur och skicklighet att fälla så vaksamma och kloka djur. De må vara stora, men de kan färdas knäpptyst och praktiskt taget vara osynliga. Att de dessutom har ett luktsinne och hörsel som vida överstiger vår egen gör inte saken lättare.

Men det är ju delvis där tjusningen i jakten ligger, att lyckas överlista viltet och känna den otroliga spänningen då

stortjuren helt plötsligt bara står där... Stortjuren ja, eller som vi brukar säga; storsvart'n, han lär finnas. Ihärdiga rykten gör gällande att han syntes innan jakten.

Det lär även ha setts en skymt av honom under jakten, men av någon outgrundlig anledning har han en förmåga att gå upp i rök...

Oktoberjakten

Vi kommer att fortsätta älgjakten i oktober, den 13:e för att vara exakt. Vi har inte fyllt vår licens ännu och dessutom vill vi väl alla ha lite annat än potatis på tallriken när älgfesten brakar loss senare i höst? Eller är det så att säsen är godast?

*För jaktklubben
Per Nordgren.*

Minna och Mats vid slaktboden

Tips & Trix

... för kocken

Vinbärssaften blir godare om Du låter en handfull vinbärsblad koka med.

Frukt- eller bärpajen blir spröd och fin om Du strör ett lager potatismjöl på pajbotten innan du lägger på bären.

Räkorna tinar snabbt och smakar som färska räkor när man lägger dem på bakplåtspapper och håller salt över.

... för trädgårdsfixaren

Använd avfettningsmedel för bilar när Du tvättar Dina vita utemöbler av plast. Låt verka cirka 10 minuter och tvätta av med en svamp.

Fyll en sprayflaska med olja när Du oljar in Dina utemöbler. Då kommer oljan in i alla skrymslen och vrår.

Hacka vitlök och låt den dra i en vattenkanna några dagar. Häll eller spruta sedan vattnet på ogräs t ex mellan trädgårdsplattor.

När Du i vinter planerar för nästa års odlingar, tänk på att om man sår persilja intill rosorna så flyr bladlössen.

Problem med myror på tomten? Strö snus på myrstråken så försvinner de. /Redaktionen

Aktuellt från Byautvecklingsgruppen

All marknadsföring av Sundom är bra!

Privatpersoner, företag och föreningar har möjlighet att som sin e-postadress använda: **namnet@sundom.se**

Byautvecklingsgruppen erbjuder e-postadress och brevlådefunktion till ett självkostnadspris om 150 kr/år.

Visserligen kan man kanske gratis nyttja e-post med tillhörande adress från många olika leverantörer men nog är det lite mer personligt med t ex kallepetter@sundom.se

Vad man kanske inte tänker på är att, varje gång man använder e-postadressen marknadsförs Sundom!

Vill Du ha e-post via "sundom.se", ta kontakt med Victoria Johansson, telefon 74712 eller 070-3707166.

**Marknadsför Sundom
- använd "sundom.se"**

Förslag och ideér till utvecklingsprojekt!

Sundom är med i EU-projektet "Kust- & skärgårdsleder". Byalaget, hamnen och bygdegårdsföreningen arbetar med ett utvecklingsförslag "Sundoms hamn" som man vill ha med i projektet.

Vill Du ha lite bakgrund, läs gärna artikeln "Sundom & EU" som fanns i Byablaskan nr 2/07.

Nu vill vi ha fler tänkbara utvecklingsprojekt här i Sundom. Alla bybor, företagare och föreningar är därför välkomna att vara med och kläcka idéer och ta fram förslag.

**Vi träffas i bygdegården tisdag
den 6 november kl. 18.30!**

Välkomna! Byautvecklingsgruppen

Då kommer Byablaskan ut...

Utgivningstiderna för 2008 blir februari, maj och oktober
Manusstopp 2008-01-24, 2008-04-24 och 2008-09-25

Sundoms IF informerar

Friskvårdslotteriet

Förstapristagare och enda vinnare för månaderna maj, juni, juli och augusti är Minna Kuokkanen. Grattis!

Det har inte funnits några andra pristagare eftersom deltagare har saknats. Sundoms IF hoppas på att fler lämnar in sina startkort och deltar i friskvårdslotteriet, för vi vet att byborna är duktiga på att aktivera sig. SÅ DU, glöm inte att fylla i ditt startkort.

Behöver du startkort kontakta Mats Frölander 747 77.

Bingolottonytt

Sitter du utan bingolott? Sugen på att spela? Då kan du från och med i höst köpa en eller flera bingolotter av oss enda fram till programmet börjar på TV4. Bingolotter finns att köpa hos ombuden för Bingolotto: Helén Nordmark 746 30, Tomas Sjöholm 745 10 eller kassören Mats Frölander 747 77.

Uppesittarkvällen med Bingolotto

Är det så att du nu tänker spela bingolotto på uppesittarkvällen? Boka dig för en bingolott för dom kan vara svår att få tag i sista stund, ring kassören Mats Frölander så vi kan beställa bingolotter så det räcker till alla Sundoms bor. Vi levererar hem till dig.

Övriga lotterier som föreningen säljer

Trippel 21 kostar 10:-/lott, Förenings-
triss 40:-/lott. Dessa lotter har även
ombuden för Bingolotto.

Träningsoveraller finns att köpa

Kontakta kassören
Mats Frölander 747 77, 070-396 49 97

- Pris för medlem:
Barn 200:- Vuxen 250:-
  - Pris för icke medlem:
Barn 350:- Vuxen 400:-
- Storlekar 150-170, xl, xxl

Nya vindar i Sundom?

Att det är blåsigt i Sundom vet vi väl alla. Att det blåser nya vindar i vårt land när det gäller energianvändning och energiproduktion är också välbekant.

Hela Luleå kommuns kuststräcka bedöms som intressant för vindkraft, och Sundom är inget undantag. Vi får hela tiden höra om stora företag från södra Sverige som ska bygga vindkraftverk här i norr. Det kan även nämnas att flera snurror i Norrbotten ägs av danskar – två stycken på Haraholmen och några i Aapua, Övertorneå kommun. Varför inte istället själva undersöka möjligheterna att bygga här hos oss?

Och låta eventuella vinster beskattas här i Luleå och komma många till nytta?

Helt enkelt ta egna initiativ till ny, lokal och miljövänlig energiproduktion!

Jag och Maria har tillsammans med tre Ångesbybor - Kjell Öhrlund, Ingemar Livbom och Anders Ullberg - sökt bygglov för att i första hand göra en vindmätning uppe på Middagsberget. För att göra en sådan sätter man upp en mast och kollar (med en liten teknisk manick) hur mycket det blåser. Dessa mätningar görs under ett helt år, och om – OM – det visar sig att det är tillräckligt blåsigt, så kan det bli aktuellt att bygga ett vindkraftverk, och så småningom kanske ett par till. För att klara en så stor investering kommer vi i sådana fall att inbjuda till andelsköp till i första hand bybor och kommunmedborgare, men det är en senare fråga. I första hand måste vi ta reda på

Dialektrutan

När änglan väakt

Hekän hetä upi Såta i början a nittan-hundra, ini in båndgårl mitt ini böjn. Der färns ä in pojck so vär kröngo ti-elva aar. Hån breokä lääjk ve in äänn pojck bårti in gränngärl.

Neo våor dom ini färstugo, o der häängd ä ällt mojlit o pappän hägärl-böss so vär läddä (He vär jo änt so klå-okt!) o he visst jo änt pojkan om.

Pojkän i gärln tåo ne bössa, dråov

upp hånan o sää at den äänn: ”Snåo dä so ska jö stjiet dä i ärshelö”. Den äänn lödd, snåädd sä om o bresä eot bājna. Hån so hul uti bössa, siktåo triikt a. He värt i härrans lööjv ini färnsstugo. Men stjett’n vorkä änt håll upp bössa so skotä djick neddro o hägglä hämnä ini golvtilljån.

Bo hädd kot heet??? Jö skröjv bara ätt äorl dill swär: Änglan. Skröjväm väjt bom pojkan vååor.

om det blåser tillräckligt!

En mast för mätning ger nästan inget ingrepp på platsen där man ställer den. Mätapparaturen låter inget, och masten kommer inte synas så mycket mer än en mobilmast eller liknande. Den tänkta platsen är också vald för att minimera ingrepp i naturen. Till exempel finns en befintlig väg som med vissa förbättringar skulle kunna användas. Det är relativt långt till bebyggelse och samtidigt ganska nära till närmaste kraftledning. Om det blir aktuellt att bygga en större vindsnurra så måste man förstås utreda alla aspekter i detalj.

Om ni har frågor, undringar, åsikter – ring gärna och fråga, så ska vi försöka svara!

Per och Maria Nordgren, 0920-745 37
Ingemar Livbom, 0920-749 45
Kjell Öhrlund, 0920-749 34
Anders Ullberg, 070-234 59 65

Ur Bondepraktikan OKTOBER

- Blir det varm oktober blir det ännu kallare i februari.
- Blir det snö i oktober så blir det en mild vinter i januari.
- Oväder i oktober tyder på en ostadig vinter.
- Åska i oktober, varslar om storm och oväder.
- Klar höst ger en stormig vinter.
- En dimmig höst ger en snörik vinter.

När änglarna vaktar

Detta hände i Sundom i början av nittonhundrade, i en bondgård mitt i byn. Där fanns det en pojke som var omkring tio-elfva år. Han brukade leka med en annan pojke från en granngård.

Nu var de i förstugan och där hängde allt möjligt och pappans hagelbössa, som var laddad (Det var ju inte så klokt!) och det visste ju inte pojkarna om.

Pojken i gården tog ned bössan, drog

upp hanen och sa till den andra: ”Vänd på dej så ska jag skjuta dej i aschåla. Den andra lydde, vände säg om och glesade på benen. Han som höll i bössan siktade och tryckte av. Det blev ett herrans liv i förstugan. Men skytten orkade inte hålla upp bössan så skottet gick nedanför och haglet hamnade i golvtilljorna.

Vad hade kunnat hända??? Jag skriver bara ett ord: Änglarna. Skrivaren vet vem pojkarna var.

Ingvar Nilsson

Anslaget

Älgfest

Då var det dags igen för den årliga älgfesten som i år går av stapeln 10 november. Anslag kommer att sättas upp med mer information, så håll utkik.

Sundoms IF

Angående skoterlederna

Bäste bybo! Känner du för att hjälpa till med vinterns arbete med skoterlederna i Sundom så är du mycket varmt välkommen. Kontaktperson: Börje Nilsson 745 86. DU ställer väl upp?
Tackar på förhand. Furufjärdens Skoterförening

Bommen mot Avan

Nu går det att ta sig runt bommen på vägen ned mot Avan med cykel. Under sommaren har stugägarna gjort en utfyllnad vid bommen för att vi lättare ska kunna passera. Detta uppskattas av oss som har barn på cykeln. Var det går att få tag i nyckel till bommen för den som vill passera med bil finns det information om på skylten bredvid bommen.

Byautvecklingsgruppen via Tina Nilsson

Bortsprungen katt?

I Laduviken finns det sedan någon månad en katt som verkar tam men är skygg. Den är fullvuxen, svart och med vitt på bröst och bakben. När nu vintern närmar sig kommer den nog inte att klara sig. Känner Du igen katten eller kan ta hand om den, var snäll och hör av Dej!

Gunilla Ståhl, tel. 746 90, 070-367 46 90

Nästa nummer av

Byablaskan

kommer ut

februari 2008

Manusstopp 24/1-08.

● **Utgivare**

Sundoms Byautvecklingsgrupp

● **Ansvarig utgivare**

Prenumerationsansvarig

Lars Brännström, tel. 745 93

● **Redaktör**

Textredigering/Layout

Kristina Sandman, tel. 745 55

● **Tryck**

Luleå Kommun, Reproavd.

● **Prenumeration**

50:-/år

(Gratis för bofasta i Sundom.)

● **Annonsering**

Helsida 800 kr

Halvsida 400 kr

Kvartssida 200 kr

(Gratis för föreningar och privatpersoner i Sundom.)

● **E-post**

byablaskan@sundom.se

**Bokning av
Sundoms Bygdegård**

**Nils Erik Larsson
0920-747 55**